

Категоризация на неприятеля *Acrobasis pirivorella* за територията на Европейския съюз (ЕС)

По искане на Европейската комисия (ЕК), панелът по здраве на растенията на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Acrobasis pirivorella* (крушов молец) по *Pyrus communis* (обикновена круша) и *Pyrus spp.* (други видове от род *Pyrus*) за територията на Европейския съюз.

***Acrobasis pirivorella* е включен в приложение II част А раздел I към Директива 2000/29/ЕО¹ на Съвета със синонима *Numonia pyrivorella* (Matsumura) и не е известно да присъства на територията на Европейския съюз като вредител, който представлява риск.**

Acrobasis pirivorella е добре идентифициран вредител от:

Клас: Insecta

Разред: Lepidoptera

Семейство: Pyralidae

Род: *Acrobasis*

Неприятелят е монофаг, хранещ се с развиващите се пъпки, цветове и плодове на *Pyrus communis* и *Pyrus spp.* Зимува като ларва в цветните пъпки на крушите в тънък бял пашкул. През зимата тези пъпки умират, но не падат. През пролетта ларвите се придвижват до развиващите се пъпки и се хранят с тях, цветовете и плодовете. При изхранването си ларвите преминават от един плод на друг. Вгрязват се в младите плодове и унищожават сърцевината им. Обикновено в края на май какавидират в плодовете, а в средата на юли, когато плодовете са с размер на лешник, излитат първите възрастни. Масовият летеж е между края

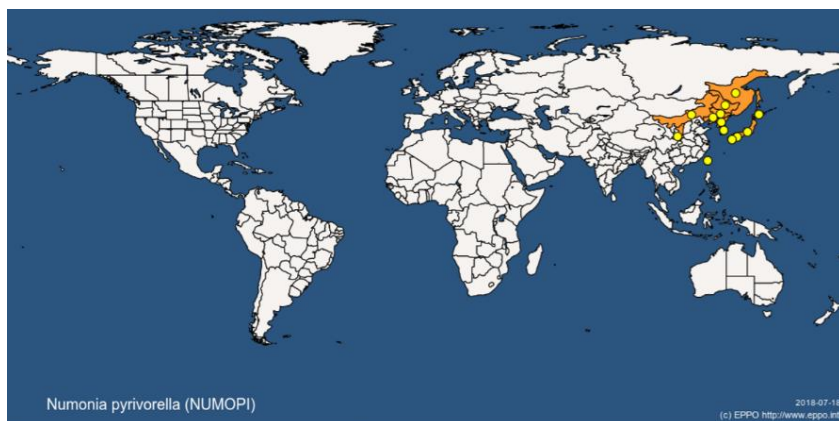

¹ Директива 2000/29/ЕО на Съвета от 8 май 2000 година относно защитните мерки срещу въвеждането в Общността на вредители по растенията или растителните продукти и срещу тяхното разпространение в Общността;

на юли и средата на август. Развива едно поколение годишно в Русия и 2-3 в Япония. Нападнатите плодове почерняват, сбръчкват се и остават на дървото.

Географско разпространение

Естественят ареал на неприятеля *Acrobasis pirivorella* е умерената зона на Източна Азия, където е широко разпространен. Неприятелят присъства в Северен Китай, Корейския полуостров, Япония, Тайван и някои части на Русия.

В световната база данни на Европейската и средиземноморска организация за растителна защита (EPPO) за 2018 г. се съобщава, че *Acrobasis pirivorella* не присъства

на територията на ЕС – Вредителят е включен в приложение II част А раздел I² към Директива 2000/29/ЕО на Съвета, като вредител, за който няма данни, да се среща в някоя област на общността и въвеждането и разпространението му във всички държави-членки е забранено.

Пътища за навлизане в ЕС

Основният път за евентуалното навлизане на *Acrobasis pirivorella* на територията на ЕС, е чрез търговския обмен и движение на растенията гостоприемници (*Pyrus* L. и техните хибриди), като растения за засаждане (с изключение на семена), произхождащи от страните с установена зараза. Този път за навлизане се смята за затворен поради регулирането му с фитосанитарните мерките за контрол, посочени в действащото законодателство на ЕС - приложения III част А³ към Директива 2000/29/ЕО на Съвета.

² Приложение II, Част А - вредители, чието въвеждане и разпространение във всички държави-членки е забранено, в случай че те се намират върху някои растения или растителни продукти;
Раздел I - вредители, за които няма данни, че се срещат в общността, и са от значение за цялата общност към Директива 2000/29/ЕО на Съвета

³ Приложение III част А растения, растителни и други продукти, въвеждането на които е забранено във всички държави-членки;

Други потенциални пътища за навлизане на *Acrobasis pirivorella* на територията на ЕС, са чрез отрязани клони и плодове от растенията гостоприемници. Тези пътища остават отворени.

Гостоприемници

Всички познати гостоприемници на *Acrobasis pirivorella* са от род *Pyrus* (*Pyrus communis* и *Pyrus spp.*) и са широко разпространени на територията на ЕС.

Установяване и разпространение в ЕС

Оптималните климатични условия за оцеляване, развитие и разпространение на *Acrobasis pirivorella* са зоните с умерена и висока влажност.

Имайки предвид климатичните сходства между регионите на Източна Азия, където се среща неприятеля и районите с влажен климат, които се срещат в ЕС (Cfa, Dfa, Dfb⁴), както и широкото разпространение на гостоприемниците, се предполага, че ако неприятелят навлезе в ЕС има потенциална опасност да се установи и разпространи на територията му.

След установяване на територията на ЕС, неприятелят *Acrobasis pirivorella* би могъл да се разпространи основно чрез движение и търговски обмен на нападнати гостоприемници, като растения за засаждане (с изключение на семена), рязани клони и плодове, а на къси разстояния чрез летежа на възрастните молци.

Икономическо въздействие

Евентуалното въвеждане на *Acrobasis pirivorella* на територията на ЕС би причинило пряко икономическо въздействие както върху добива от круши (*Pyrus communis*), така и върху по-нататъшното засаждане на тази овощна култура в ЕС.

⁴ Климатична класификация на Кьопен

Тропичен климат (А)-Екваториален (Af), Тропичен мусонен (Am), Тропичен саванен (Aw)

Сух климат (В)-Горещ пустинен (BWh), Студен пустинен (BWk), Горещ степен (BSh), Студен степен (BSk)

Умерен климат (С)-Влажен субтропичен климат (Cfa, Cwa), Океански климат (Cfb, Cwb, Cfc), Средиземноморски климат (Csa, Csb)

Континентален климат (D)-Влажен континентален климат (Dfa, Dwa, Dfb, Dwb), Субполярен климат (Dfc, Dwc, Dfd)

Полярен климат (Е) - Полярен климат (ЕТ, ЕF), Планински климат (ЕТ/Н)

Мерки и методи за контрол на *Acrobasis pirivorella*:

За предотвратяване на влизането, установяването или разпространението на *Acrobasis pirivorella* в рамките на ЕС, мерките които са в сила в законодателството на ЕС за растенията гостоприемници (*Pyrus* L. и техните хибриди), като растения за засаждане (с изключение на семена), биха могли да се прилагат и за другите пътища за навлизане - рязани клони и плодове.

Контролът на *Acrobasis pirivorella* основно се изразява в предотвратяване движението на растенията гостоприемници от заразените райони и осигуряване на растения за засаждане от свободни от вредителят зони.

Допълнителни мерки за контрол са: извършване на обследване и наблюдение за фитосанитарното състояние на растенията гостоприемници; вземане на проби и извършване на лабораторни анализи както на мястото на произход на растенията гостоприемници, така и на мястото на внос за ЕС; създаване на буферни зони с цел предотвратяване и ограничаване на разпространението на вредителя.

Други допълнителни потенциални мерки за контрол за намаляване риска от *Acrobasis pirivorella* са посочени в панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018⁵.

Несигурност

При категоризацията на неприятелят Крушов молец (*Acrobasis pirivorella*) по *Pyrus communis* и *Pyrus spp.* за територията на Европейския съюз (ЕС), несигурността се определя за висока, но е недостатъчна за да повлияе на заключенията, направени от панелът по здраве на растенията на ЕОБХ за категоризирането му.

Заключение

Acrobasis pirivorella отговаря на всички критерии, оценени от ЕОБХ, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС. Тъй като не е известно неприятелят да се среща на територията на ЕС, той не отговаря на критериите, оценявани от ЕОБХ, за потенциален контролиран некарантинен вредител на Съюза.

⁵[Annex C Information sheet 1.01 Growing plants in isolation or under exclusion conditions.docx](#)
[Annex C Information sheet 1.10 Waste management.docx](#)
[Annex C Information sheet 2.01 Inspection and trapping.docx](#)
[Annex C Information sheet 2.02 Laboratory testing.docx](#)
[Annex C Information sheet 2.05 Certified and approved premises.docx](#)
[Annex C Information sheet 2.07 Delimitation of buffer zones.docx](#)

Значение за България

Към настоящият момент *Acrobasis pirivorella* не присъства на територията на ЕС и Р България. Неприятелят се счита за потенциален карантинен вредител за територията на ЕС.

Acrobasis pirivorella може да повлияе на добива от круши (*Pyrus communis*) и по-нататъшното засаждане на тази овощна култура в Р България и ЕС.

Предвид икономическото значение на повредите, причинени от *Acrobasis pirivorella*, в ЕС и България би трябвало да се спазват фитосанитарните мерки за контрол посочени в приложения III, към Директива 2000/29/ЕО на Съвета и да не се допускат растения гостоприемници *Pyrus* L. и техните хибриди, предназначени за засаждане (различни от семена), от страните, в които този вредител е разпространен.

При обследване и съмнение за наличие на неприятеля и/или предполагаеми повреди от него, е необходимо незабавно да се уведомят официалните власти, контролиращи карантинните вредители към Българска агенция по безопасност на храните. Ранното откриване би могло да помогне за управлението на този вредител в България.

Източник:

Pest categorisation of *Acrobasis pirivorella*; EFSA Journal 2018;16(10):5440
<https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5440>

Снимки:

https://en.wikipedia.org/wiki/Acrobasis_pirivorella
<http://ppo.ir/LinkClick.aspx?fileticket=d%2BTxkc4sJUw%3D&tabid=884>

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <http://corhv.government.bg/>

Изготвил:

Татяна Величкова, главен експерт

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

19.11.2018 г.